

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Az Akadémia a fizikai intézet megszüntetése ellen*

Forrás: .....

Az Újság

Bp.
(Hely)

1921/5
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

378

Hely

Idő

"1921"

Személy

Helyszám

Közp. nyomt. XX. sz. 22. sz.

Az Akadémia a fizikai intézet megszüntetése ellen.

(A közgazdasági egyetem terjeszkedése. — Egyéni akciónak mondják az intézet megszüntetésének tervét. — Beszélgetés Eötvös Lóránt leányaival.)

Az a hír, a melyet *Az Újság* Eötvös Lóránt báró fizikai intézetének megszüntetéséről napvilágra hozott, kínos és érthető meglepetést keltett a tudományos körökben. Tegnap több kiváló egyetemi tanárral beszélünk erről az ügyről, a kik egyöntetűen a tudomány elleni merényletnek tartják azt a tervet, hogy az ország legelső és legtekélyesebb fizikai intézetét megszüntessék. Ma néhai Eötvös Lórántnak egyik nagyképzetségű segítőtársa nyilatkozott előttünk és többi között ezt mondotta:

— Az első és érthetetlen lépés már a múlt ősszel történt, előttem ismeretlen tényezők utasítására. Ekkor nyílt meg ugyanis a szomszédos épületben a közgazdasági egyetem, a mely szinte máról-holnapra kiharcolta onnan a tanárvizsgáló bizottságot és betelepítette Eötvös Lóránt lakásába. En már akkor aggodtam a fizikai intézet sorsa felett és aggodalmam, úgy látszik, nem is volt felesleges. Az intézet ma két előadó teremből és Eötvös Lóránt kincseket érő és az egész tudományos világ bámulatát kideremlő munkaterméből áll. Hogy miképpen akarják a közgazdasági egyetemet a fizikai intézet helyére áttenni, — nem tudom, de Eötvös Lóránt hagyatékát megbolygatni szentségtörésnek, a tudomány szempontjából pedig soha nem pótolható veszteségnek tartom. Nem akarom elhinni, hogy a hazai egyetemek bármelyike is szorgalmazná ez Eötvös-hagyaték zétforgácsolását.

Ezután a nyilatkozat után fölkerestük Eötvös Lóránt egykori lakását. A kilencz szobából álló lakásból ma hatot a tanárvizsgáló bizottság foglal le és az egy üvegtájjal elrekesztett három kis szobában, összeszűfolt butorok és értékek között lakik Eötvös Lóránt két leánya. A családülésőn lehet csak feljutni hozzájuk. Az előszobában bördök, dobozok, butordarabok egymás hátán, mintha az ott lakók állandóan költözködésre volnának felkészülve.

— Csak az újságokból értesültünk erről a legújabb tervről — mondották a bárónők — és őszintén örültünk, hogy a magyar sajtó felkarolta ezt az ügyet és nem engedi, hogy édesapánknak azt a mukáját, a

melyért egész életét áldozta föl, kontár kezek megsemmisítsék. Tegnap beszélgettünk is erről a furcsa ügyről több illetékes faktorial, a kik hangsúlyozták előttünk, hogy minden lehetőséget elkövetnek és nem engedik, hogy ez a terv sikerüljön. Bennünket is lassanként ki akarnak tenni még a megmaradt három szobából is, mi szívesen mennénk is, de nincs hová.

Beszélgetés közben szó esett a mozi-ügyről is. A feleki-féle mozirendelet ugyanis juttatott Eötvös báró lányainak is egy mozit.

— Mi moziengedélyért — mondották — akkor folyamodtunk, a mikor még szó sem volt az új mozirendeletéről. Új mozgósínbázat akartunk nyitni, nem pedig mástól elvett moziba beülni. A Nefeletjs-utczában levő Kelet-mozgót adták oda nekünk, mi azonban nem óhajtjuk ezt átvenni. Az engedélyt megtartjuk és majd határozunk, hogy mit csináljunk.

Aztán ismét a fizikai intézet sorsára fordult a be-

szélgetés és a bárónők ismét annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a tudományos körök erején meg fog történi az az egyéni akció, a mely az Eötvös-hagyaték megsemmisítését tüzte ki célul.

Az Akadémia nagygyűlésének tiltakozása.

Az Akadémia nagyhete mai ülésének volt egy megkapó mozzanata. Szily Kálmán, a magyar kultúra kiváló agg harczosa, a magyar kulturának egyik megámatott várfokának védelmére szállt ki s felszólalása, valamint hangjának harci riadója mély hatást tett a kormányra, hogy a magyar kultúra ellen tervezett intézkedéséről szólt.

— Magyarország egyik legnagyobb kultuszminisztere, — kezdte emelkedett hangon Szily — kit kortársai méltán neveztek el építő miniszternek: Trefort Agoston a Múzeum-körut és az Esterházy-utca között egy oly épületesoportot létesített a tudományegyetem természettudományi intézetei számára, a mely nagy kihatással volt, van még ma is kulturánk fejlődésére. Ez intézetek között kiváló helyet foglal el a fizikai

Székesfővárosi házinyomda 1920

intézet. Eötvös Lóránt báró utasításai szerint építettek, ő szerelte föl a legfinomabb műszerekkel, az ő geofizikai kutatásai és eredményei világhírűvé tették ezt az intézetet s itt nevelt ő hazánknak derék, fiatal fizikusokat, kik közül nem egy válhatnék a tanári tanszékben a mester méltó utódává. Most azonban híre jár, hogy a jövő tanévtől kezdve meg akarják szüntetni Eötvös Lóránt tanszékét, hogy az így megakarított székek más tanszékek állíthatassanak föl s hogy az ő fizikai előadásokra berendezett tantermet át fogják adni a közgazdasági egyetem számára. Megborzadtam, a mikor e szándék komoly voltáról éőszű hallottam. Hát ennyire jutottunk már, hogy a tudomány templomaira is rá kell már tennünk a kezünket? Azt hiszem, a Magyar Tudományos Akadémiának kötelessége a magyar kultúra érdekében e szándék ellen szót emelni. Ez okból bátorídom indítványozni, írjon fel az Akadémia mai nagygyűléséből a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz és kérje fel őt, hogy az egyetem természettudományi egyetemi hagyassanak meg továbbra is ama cél szolgálatában, a melyre eddig is rendelve voltak.

Az indítványt a nagygyűlés egyhangulag elfogadta és felír a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

Szádeczky Lajos nyilatkozata.

Munkatársunk megkérdezte Szádeczky Lajos képviselőt, az ismert nevű történetanárt, mi a véleménye erről a kérdéstről?

— Nem hiszem, — mondotta — hogy a mostani kultuszminiszter — akár gondolatban is — meg tudná sérteni a nagynevű magyar tudós emlékét. Ugy értesültem, hogy pénzkérdésen mulik az egész. Nincs pénz, ezért szünteteltetik Eötvös Lóránt tanszékét. Ugy hiszem, az egész magyar tudományos világ egyetért velem abban, hogy kegyeletértésnek semmi körülmények között sem szabad történnie.